DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

3. marts 2011 *

I sag C-440/09,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Sąd Najwyższy (Polen) ved afgørelse af 18. august 2009, indgået til Domstolen den 11. november 2009, i sagen:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Nowym Sączu

mod

Stanisława Tomaszewska,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-J. Kasel (refererende dommer), og dommerne A. Borg Barthet og E. Levits,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

* Processprog: polsk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. november 2010,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu ved D. Karwala-Szot og B. Rębilas, som befuldmægtigede

— den polske regering ved J. Faldyga og A. Siwek, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved V. Kreuschitz og M. Owsiany-Hornung, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 45 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale

sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006 (EUT L 392, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).

2 Denne anmodning er blevet fremsat inden for rammerne af en retssag mellem Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Nowym Sączu (social sikringsinstitution — afdelingen i Nowy Sącz, herefter »Zakład Ubezpieczeń Społecznych«) og Stanisława Tomaszewska vedrørende medregning af den bidragsperiode, som den pågældende har tilbagelagt i en anden medlemsstat, og reglerne for fastlæggelse af den minimumsperiode, der efter polsk ret kræves for erhvervelse af ret til arbejdsophørspension.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

3 Ifølge artikel 1, litra r), i forordning nr. 1408/71 betyder udtrykket »forsikringsperioder« bidrags- eller beskæftigelsesperioder eller perioder med selvstændig virksomhed, der i den lovgivning, hvorefter de er tilbagelagt eller anses for at være tilbagelagt, betegnes eller anerkendes som forsikringsperioder, samt alle dermed

ligestillede perioder, for så vidt som de efter denne lovgivning anses for ligestillet med forsikringsperioder.

4 Forordningens artikel 45 med overskriften »Medregning af forsikrings- eller bopælsperioder tilbagelagt efter lovgivninger, som arbejdstageren eller den selvstændige erhvervsdrivende har været omfattet af, med henblik på erhvervelse, bevarelse eller generhvervelse af ret til ydelser«, bestemmer i stk. 1:

»Såfremt erhvervelse, bevarelse eller generhvervelse af ret til ydelser efter en ordning, som ikke er en særordning i den i stk. 2 eller 3 omhandlede forstand, i henhold til en medlemsstats lovgivning er betinget af, at der er tilbagelagt forsikrings- eller bopælsperioder, skal den kompetente institution i fornødent omfang medregne forsikrings- eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter en almindelig ordning eller en særordning, og ligeledes uden hensyn til, om de er tilbagelagt efter en ordning for arbejdstagere eller en ordning for selvstændige erhvervsdrivende. Med henblik herpå medregnes disse perioder, som om det drejede sig om perioder, der var tilbagelagt efter den for institutionen gældende lovgivning.«

Nationale bestemmelser

5 I Polen reguleres arbejdsophørspensioner og andre pensioner ved lov af 17. december 1998 om arbejdsophørspensioner og andre pensioner ydet af den sociale sikringskasse (ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) i dens konsoliderede version (Dz. U. 2004, nr. 39, s. 353, herefter »pensionsloven«).

6 Pensionslovens artikel 5 bestemmer:

»1. Ved fastsættelsen af retten til arbejdsophørspension eller anden pension og ved beregningen af pensionens størrelse medregnes med forbehold af stk. 2-5 følgende perioder:

1) bidragsperioder som omhandlet i artikel 6

2) ikke-bidragspligtige perioder som omhandlet i artikel 7.

2. Ved fastsættelsen af retten til arbejdsophørspension eller anden pension og ved beregningen af pensionens størrelse medregnes ikke-bidragspligtige perioder, for så vidt som de ikke overstiger en tredjedel af de godtgjorte bidragsperioder.

[…]«

7 Lovens artikel 10, stk. 1, bestemmer:

»Ved fastsættelsen af retten til arbejdsophørspension og ved beregningen af pensionens størrelse medregnes desuden følgende perioder som bidragsperioder med forbehold af artikel 56:

[…]

3) beskæftigelsesperioder i landbruget vedrørende tiden før den 1. januar 1983, der er tilbagelagt efter det fyldte 16. år, såfremt de bidragsperioder og ikke-bidragspligtige perioder, der er fastsat i henhold til artikel 5-7, er kortere end det tidsrum, der er påkrævet for erhvervelse af ret til arbejdsophørspension, for så vidt som disse perioder er nødvendige for at supplere dette tidsrum.«

8 Pensionslovens artikel 29, stk. 1, nr. 1), har følgende ordlyd:

»Blandt de forsikrede, som er født før den 1. januar 1949, og som ikke har nået den i artikel 27, nr. 1), angivne pensionsalder, kan følgende gå på pension:

1) kvinder, der er fyldt 55 år, såfremt de har tilbagelagt en bidragsperiode og en ikke-bidragspligtig periode på mindst 30 år, eller på mindst 20 år, hvis de er blevet erklæret fuldstændigt uarbejdsdygtige.«

9 Lovens artikel 46 har følgende ordlyd:

»1. Retten til arbejdsophørspension i overensstemmelse med betingelserne i artikel 29, 32, 33 og 39 tilkommer endvidere forsikrede, der er født efter den 31. december 1948 og før den 1. januar 1969, såfremt de opfylder følgende betingelser:

1) De har ikke tilsluttet sig en åben pensionsfond eller har indgivet begæring om, at deres indestående i den åbne pensionsfond via den sociale sikringsinstitution overføres til statsbudgettet.

2) De opfylder senest den 31. december 2008 de betingelser, der er fastsat i nærværende bestemmelser, for at oppebære pension.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 Stanisława Tomaszewska, der er født den 1. marts 1952, ansøgte om førtidspension, da hun fyldte 55 år.

11 Hun havde ikke tilsluttet sig en åben pensionsfond og havde i Polen tilbagelagt bidragsperioder på 181 måneder, ikke-bidragspligtige perioder på 77 måneder og 11 dage samt beskæftigelsesperioder på forældrenes landbrugsejendom på 56 måneder og 25 dage. Hun havde desuden tilbagelagt bidragsperioder i det tidligere Tjekkoslovakiet på 49 måneder.

12 Ved afgørelse af 2. august 2007 afslog Zakład Ubezpieczeń Społecznych den ansøgning om arbejdsophørspension, som Stanisława Tomaszewska havde indgivet, med den begrundelse, at hun ikke havde godtgjort, at hun opfylder den nødvendige minimale forsikringsperiode på 30 år i pensionslovens artikel 29, stk. 1, nr. 1). Henset til at de ikke-bidragspligtige perioder i henhold til lovens artikel 5, stk. 2, ikke kan overstige en tredjedel af de bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen, tillagde Zakład Ubezpieczeń Społecznych hende kun 181 måneder i form af bidragsperioder og 60 måneder og 10 dage som ikke-bidragspligtige perioder. Da Stanisława Tomaszewska heller ikke var i besiddelse af en erklæring om, at hun var fuldstændigt uarbejdsdygtig,

lagde Zakład Ubezpieczeń Społecznych til grund, at hun ikke opfyldte de gældende betingelser for, at kvinder kan gå på førtidspension.

13 Stanisława Tomaszewska indbragte denne afgørelse for Sąd Okręgowy w Nowym Sączu (regionalretten i Nowy Sącz). Ved dom af 7. december 2007 fik hun delvist medhold i sagen, idet retten fastslog, at hun har ret til en proportional arbejdsophørspension fra den 14. maj 2007.

14 Ved dom af 5. august 2008 forkastede Sąd Apelacyjny w Krakowie (appelretten i Krakow) den appel, som Zakład Ubezpieczeń Społecznych havde iværksat, og stadfæstede underinstansens dom.

15 Sąd Apelacyjny w Krakowie var af den opfattelse, at sammenlægningen af de forsikringsperioder, der var tilbagelagt i Polen og i udlandet, gør det muligt fuldt ud at tage hensyn til de bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen og i udlandet i overensstemmelse med princippet om ligebehandling af vandrende arbejdstagere. Den omstændighed, at ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige en tredjedel af de bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen, afstedkommer nemlig en situation, hvor ikke-bidragspligtige perioder tilbagelagt af vandrende arbejdstagere medregnes mindre gunstigt, end hvad der gælder for personer, der har tilbagelagt relativt lange bidragsperioder i Polen.

16 Zakład Ubezpieczeń Społecznych iværksatte kassationsanke, idet den påberåbte sig en urigtig fortolkning af artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 og af artikel 15, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71 (EFT 1972 I, s. 149), som ændret og ajourført

ved forordning nr. 118/97 (herefter »forordning nr. 574/72«), samt af pensionslovens artikel 5, stk. 2. Sąd Apelacyjny w Krakowie havde nemlig med urette lagt til grund, at ikke-bidragspligtige perioder tilbagelagt i Polen skulle medregnes, i det omfang de ikke overstiger en tredjedel af de godtgjorte bidragsperioder i Polen og i udlandet.

17 Zakład Ubezpieczeń Społecznych er af den opfattelse, at man skal gå frem efter den rækkefølge, der er angivet i artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, ved medregningen af de forskellige forsikringsperioder. For at vurdere, om den forsikringsperiode, der er tilbagelagt i en medlemsstat, er tilstrækkelig til at erhverve ret til arbejdsophørspension, skal den kompetente institution i den pågældende medlemsstat først udelukkende anvende medlemsstatens lovgivning og afgøre, om den forsikringsperiode, der er tilbagelagt i denne medlemsstat, kan give ret til en arbejdsophørspension, der udbetales af denne institution. Hvis de forsikringsperioder, der er opgjort på denne måde, er utilstrækkelige, skal der herefter tages hensyn til forsikringsperioder, der er tilbagelagt i andre medlemsstater.

18 Denne fremgangsmåde bekræftes af ordlyden af artikel 15 i forordning nr. 574/72. Den gør det endvidere muligt at medregne samtlige de forsikringsperioder, der er tilbagelagt i udlandet, såvel bidragsperioder som ikke-bidragspligtige perioder, i det omfang en eventuel begrænsning i medregningen af visse bidragsperioder ikke finder anvendelse på perioder, der er tilbagelagt i udlandet, hvilket bl.a. er af afgørende betydning i en situation, hvor sådanne perioder er blevet tilbagelagt i henhold til en medlemsstats lovgivning, der medregner disse perioder for at fastslå, at der er optjent ret til ydelsen.

19 Sąd Apelacyjny w Krakowie er derimod af den opfattelse, at hver medlemsstat med henblik på at afgøre, om der i henhold til artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 er ret til ydelser inden for rammerne af den sociale sikringsordning, er forpligtet til at sidestille forsikringsperioder, der er tilbagelagt på en af Den Europæiske Unions øvrige medlemsstaters område, med forsikringsperioder, der er tilbagelagt på dens eget område.

20 Efter at have konstateret, at Sąd Apelacyjny w Krakowies standpunkt ikke desto mindre har støtte i ordlyden af artikel 46, stk. 2, litra a), første punktum, i forordning nr. 1408/71 med hensyn til beregningen af ydelsens teoretiske beløb, konkluderede den forelæggende ret, at uenigheden kan sammenfattes til spørgsmålet om, hvorvidt den grænse, som de ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overskride, er lig med en tredjedel af længden af de godtgjorte bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen, eller lig med en tredjedel af alle de forsikringsperioder, som er tilbagelagt i løbet af den forsikredes erhvervsaktive liv, herunder dem, der er tilbagelagt i andre medlemsstater.

21 Sąd Najwyższy har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 45, stk. 1, i forordning [nr. 1408/71], sammenholdt med artikel 15, stk. 1, litra a), i forordning [nr. 574/72], fortolkes således, at den kompetente institution i en medlemsstat, når den fastslår, at en arbejdstager ikke opfylder betingelsen om, at vedkommende skal have tilbagelagt en i henhold til denne stats lovgivning tilstrækkeligt lang forsikringsperiode i den pågældende stat til at opfylde betingelserne for at erhverve ret til arbejdsophørspension, skal medregne en forsikringsperiode tilbagelagt i en anden medlemsstat på en sådan måde, at institutionen skal foretage en fornyet beregning af den forsikringsperiode, som erhvervelsen af retten afhænger af, under anvendelse af de nationale bestemmelser, og derved sidestille den i en anden medlemsstat tilbagelagte periode med en periode tilbagelagt i indlandet, eller således, at institutionen skal lægge den i en anden medlemsstat tilbagelagte periode til den i henhold til nævnte bestemmelser først beregnede indenlandske periode?«

Om det præjudicielle spørgsmål

22 Det skal indledningsvis præciseres, at tvisten mellem Zakład Ubezpieczeń Społecznych og Stanisława Tomaszewska vedrører erhvervelse af ret til arbejdsophørspension, hvilket henhører under artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71,

hvorimod reglerne for beregningen af ydelsernes størrelse er fastsat i forordningens artikel 46 ff. (jf. i denne retning dom af 9.12.1993, forenede sager C-45/92 og C-46/92, Lepore og Scamuffa, Sml. I, s. 6497, præmis 13, og af 12.9.1996, sag C-251/94, Lafuente Nieto, Sml. I, s. 4187, præmis 49).

23 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at den kompetente institution i den berørte medlemsstat ved fastlæggelsen af den minimumsforsikringsperiode, der efter national lovgivning skal være tilbagelagt, for at en vandrende arbejdstager kan erhverve ret til en arbejdsophørspension, med henblik på at fastsætte den grænse, som ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder, som fastsat i denne medlemsstats retsforskrifter, kun skal medregne bidragsperioder, der er tilbagelagt i denne medlemsstat, eller alle de forsikringsperioder, som er tilbagelagt i løbet af den vandrende arbejdstagers erhvervsaktive liv, herunder dem, der er tilbagelagt i andre medlemsstater.

24 Det følger af fast retspraksis, at medlemsstaterne fortsat selv kan fastsætte betingelserne for tilkendelse af sociale sikringsydelser, selv om de herved skærpes, blot de fastsatte betingelser ikke medfører en åbenlys eller skjult forskelsbehandling af Unionens arbejdstagere (dom af 20.9.1994, sag C-12/93, Drake, Sml. I, s. 4337, præmis 27, af 20.2.1997, forenede sager C-88/95, C-102/95 og C-103/95, Martínez Losada m.fl., Sml. I, s. 869, præmis 43, og af 20.1.2005, sag C-306/03, Salgado Alonso, Sml. I, s. 705, præmis 27).

25 De regler, som er indført ved forordning nr. 1408/71, er nemlig kun samordningsregler, som bl.a. omhandler fastlæggelsen af, hvilken lovgivning eller hvilke lovgivninger der skal anvendes på de arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som under forskellige omstændigheder gør brug af deres ret til fri bevægelighed (dom af 9.3.2006, sag C-493/04, Piatkowski, Sml. I, s. 2369, præmis 20, af 18.7.2006, sag C-50/05, Nikula, Sml. I, s. 7029, præmis 20, og af 3.4.2008, sag C-103/06, Derouin, Sml. I, s. 1853, præmis 20).

26 Det er en nødvendig følge af en sådan ordning, at de betingelser, som tilvejebringelsen af beskæftigelses- eller forsikringsperioder er underlagt, varierer afhængigt af, i hvilken medlemsstat den berørte arbejdstager har været beskæftiget. Disse betingelser er, som det fremgår af artikel 1, litra r), i forordning nr. 1408/71, udelukkende defineret ved den medlemsstats lovgivning, i henhold til hvilken de pågældende perioder er tilbagelagt.

27 Ved fastsættelsen af disse betingelser er medlemsstaterne imidlertid forpligtede til at overholde EU-retten, og navnlig det formål, der forfølges med forordning nr. 1408/71, samt de principper, som ligger til grund for forordningen.

28 Det bemærkes i denne henseende, at formålet med forordning nr. 1408/71, som det fremgår af dens anden og fjerde betragtning, er at sikre arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes frie bevægelighed inden for Den Europæiske Union under hensyntagen til særegenhederne i de nationale lovgivninger om social sikring. Forordningen lægger med henblik herpå, som det fremgår af dens femte, sjette og tiende betragtning, princippet om ligebehandling af arbejdstagere efter de forskellige nationale lovgivninger til grund, og det tilsigtes med forordningen at sikre ligebehandling af alle arbejdstagere, der er beskæftiget på en medlemsstats område, bedst muligt samt ikke at stille arbejdstagere ringere, når de udnytter deres ret til fri bevægelighed (Piatkowsky-dommen, præmis 19, Nikula-dommen, præmis 20, og Derouin-dommen, præmis 20).

29 Hvad særligt angår aldersforsikring stilles der i artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 krav om, at den kompetente institution i den medlemsstat, efter hvis lovgivning erhvervelse af ret til ydelser er betinget af, at der er tilbagelagt en minimumsforsikringsperiode, skal medregne forsikringsperioder, der er tilbagelagt efter lovgivningen i en enhver anden medlemsstat, som om det drejede sig om perioder,

der er tilbagelagt efter den for institutionen gældende lovgivning, såfremt dette er nødvendigt for, at den berørte arbejdstager kan opnå ret til ydelser.

30 Artikel 45 i forordning nr. 1408/71 iværksætter således princippet om sammenlægning af forsikrings-, bopæls- eller beskæftigelsesperioder, således som dette princip er fastsat i artikel 42, litra a), EF. Der er tale om et af de grundlæggende principper for Unionens samordning af medlemsstaternes sociale sikringsordninger, og det skal sikre, at udøvelsen af den ved EF-traktaten tildelte ret til fri bevægelighed ikke bevirker, at en arbejdstager mister de sociale fordele, som han ville have haft krav på, hvis han havde tilbragt hele sit erhvervsaktive liv i en enkelt medlemsstat. Hvis dette var konsekvensen, ville det kunne afholde arbejdstagere i Unionen fra at udøve deres ret til fri bevægelighed og ville dermed være en hindring for denne frihed (dom af 26.10.1995, sag C-481/93, Moscato, Sml. I, s. 3525, præmis 28, og Salgado Alonso-dommen, præmis 29).

31 Det følger heraf, at en medlemsstat har ret til at fastsætte en minimumsbidragsperiode med henblik på erhvervelse af en ret til pension, der er fastsat ved den nationale lovgivning, og til at definere arten af og grænsen for de forsikringsperioder, der kan medregnes med henblik herpå, for så vidt som der i overensstemmelse med artikel 45 i forordning nr. 1408/71 ligeledes medregnes perioder, der er tilbagelagt i henhold til lovgivningen i enhver anden medlemsstat, under de samme betingelser, som hvis de var blevet tilbagelagt i henhold til national lovgivning (jf. i denne retning Salgado Alonso-dommen, præmis 31).

32 I den foreliggende sag fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at Zakład Ubezpieczeń Społecznych anerkender bidragsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, ved fastlæggelsen af den periode, der er påkrævet for at erhverve ret til arbejdsophørspension, og lægger dem til summen af de bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen. Disse bidragsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, tages

imidlertid ikke i betragtning ved fastsættelsen af den grænse på en tredjedel, som de ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder.

33 Det er imidlertid ikke bestridt, at en arbejdstager som den i hovedsagen omhandlede, der har tilbagelagt bidragsperioder i Polen og i en anden medlemsstat, af denne årsag befinder sig i en mindre gunstig situation end den, der gælder for en arbejdstager, der har tilbagelagt samtlige bidragsperioder i Polen.

34 Som det fremgår af den beregning, som Zakład Ubezpieczeń Społecznych har foretaget, kan Stanisława Tomaszewska nemlig kun få godskrevet en ikke-bidragspligtig periode på 60 måneder og således i alt dokumentere en samlet bidragsperiode på 346 måneder, hvilket er utilstrækkeligt til, at hun kan opnå ret til pension. Hvis Stanisława Tomaszewska derimod havde tilbagelagt samtlige bidragsperioder i Polen i stedet for at udøve sin ret til fri bevægelighed og tilbagelægge bidragsperioder i en anden medlemsstat, ville hun have kunnet få godskrevet en ikke-bidragspligtig periode på 76 måneder og ville således have optjent 362 bidragsmåneder, hvilket svarer til den minimumsperiode på 30 år, der er nødvendig for at erhverve ret til pension.

35 Under disse omstændigheder medfører en anvendelse af national ret som den, Zakład Ubezpieczeń Społecznych har foretaget i hovedsagen, der ved fastsættelsen af den grænse på en tredjedel, som de ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder, at de arbejdstagere i Unionen, der har udøvet deres ret til fri bevægelighed, undergives en mindre gunstig behandling end den, der tilkommer arbejdstagere, der ikke har benyttet sig af denne ret, hvilket kan hindre arbejdskraftens

frie bevægelighed og hæmme anvendelsen af sammenlægningsreglerne i artikel 45 i forordning nr. 1408/71.

36 Det fremgår nemlig af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 31, at polsk ret ganske vist kan stille krav om udståelse af en minimumsbidragsperiode med henblik på erhvervelse af en ret til arbejdsophørspension og definere arten af og grænsen for de bidragsperioder, der kan medregnes, men at det kun kan ske på den betingelse, at de bidragsperioder, der er tilbagelagt i en anden medlemsstat, i overensstemmelse med artikel 45 i forordning nr. 1408/71 medregnes under de samme betingelser som dem, der er tilbagelagt i Polen.

37 De bidragsperioder, som Stanisława Tomaszewska har tilbagelagt i enhver anden medlemsstat, skal derfor sidestilles med bidragsperioder, der er tilbagelagt i Polen, og følgelig indgå i den beregning, der foretages for at fastlægge den grænse på en tredjedel, som de ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder.

38 Med hensyn til den polske regerings argument om, at den manglende hensyntagen til bidragsperioder, der er tilbagelagt i andre medlemsstater med henblik på at fastlægge den grænse på en tredjedel, som de ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder, er berettiget som følge af administrative vanskeligheder og andre problemer af praktisk karakter, skal det blot konstateres, at artikel 39, stk. 3, EF ikke giver adgang til andre begrænsninger i udøvelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed end dem, der kan begrundes i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed. Bortset fra de tilfælde, der udtrykkeligt fremgår af traktaten, er hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed således

uberettigede (jf. i denne retning dom af 7.3.1991, sag C-10/90, Masgio, Sml. I, s. 1119, præmis 24, og af 16.9.2004, sag C-400/02, Merida, Sml. I, s. 8471, præmis 30).

39 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at den kompetente institution i den berørte medlemsstat ved fastlæggelsen af den minimumsforsikringsperiode, der efter national lovgivning skal være tilbagelagt, for at en vandrende arbejdstager kan erhverve ret til en arbejdsophørspension, med henblik på at fastsætte den grænse, som ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder, som fastsat i denne medlemsstats retsforskrifter, skal medregne alle de forsikringsperioder, som er tilbagelagt i løbet af den vandrende arbejdstagers erhvervsaktive liv, herunder dem, der er tilbagelagt i andre medlemsstater.

Sagens omkostninger

40 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 45, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet,

som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006, skal fortolkes således, at den kompetente institution i den berørte medlemsstat ved fastlæggelsen af den minimumsforsikringsperiode, der efter national lovgivning skal være tilbagelagt, for at en vandrende arbejdstager kan erhverve ret til en arbejdsophørspension, med henblik på at fastsætte den grænse, som ikke-bidragspligtige perioder ikke kan overstige i forhold til bidragsperioder, som fastsat i denne medlemsstats retsforskrifter, skal medregne alle de forsikringsperioder, som er tilbagelagt i løbet af den vandrende arbejdstagers erhvervsaktive liv, herunder dem, der er tilbagelagt i andre medlemsstater.

Underskrifter